

ΚΕΝΤΡΟΝ ΕΡΕΥΝΗΣ ΤΗΣ ΙΣΤΟΡΙΑΣ ΤΟΥ ΝΕΩΤΕΡΟΥ ΕΛΛΗΝΙΣΜΟΥ

Συνοπτική έκθεση πεπραγμένων τοῦ ἔτους 1997

I. Πεπραγμένα ἐντὸς Κέντρου

A. Ἐκδοτικὰ Προγράμματα.

1. Ἐπιτομὲς ἐγγράφων τοῦ Βρετανικοῦ Ὑπουργείου τῶν Ἐξωτερικῶν, F.O. 32/Greece. (Ἐκδότες Φ. Γλύτσης, Χρ. Λοῦκος, Ἐ. Μπελιᾶ).

Ἡ Διευθύντρια τοῦ Κέντρου κ. Ἐ. Μπελιᾶ ἀσχολήθηκε μὲ τίς διορθώσεις τυπογραφικῶν δοκιμῶν τοῦ τόμου Δ' τῶν Ἐπιτομῶν καὶ τῆ σύνταξη τῆς Εἰσαγωγῆς. Ἡ ἀπεσπασμένη ἀπὸ τῆ Μ.Ε. στὸ Κέντρο κ. Ἐλισ. Κοντογιώργη συνέταξε τὸ Ἀλφαβητικὸ Εὐρετήριο τοῦ τόμου καὶ ἐβόηθησε στὴν ἀντιβολὴ καὶ διόρθωση τοῦ Χρονολογικοῦ Εὐρετηρίου καὶ τοῦ Εὐρετηρίου Ἀποστολέων-Παραληπτῶν. Τὸ ἔργο ἔχει ἐκτυπωθεῖ κατὰ τὸ ἥμισυ. Τὸ ὑπόλοιπο ὑλικὸ Εἰσαγωγῆς, Ἐπιτομῆς ἐγγράφων, εὐρετήρια ἔχει παραδθεῖ στὸ τυπογραφεῖο γιὰ ἐκτύπωση.

2. Ἀρχεῖο Ἰωάννου Κωλέττη. (Ἐκδότες Β. Πλαγιανάνκου-Μπικιάρη, Ἄριστ. Στεργέλλης).

Ὁ ἔρευνητὴς κ. Ἄριστ. Στεργέλλης ἐπιμελήθηκε τὴν τελικὴ φάση τῆς ἐκδόσεως τοῦ τόμου Α', τοῦ ὁποῖου ὀλοκληρώθηκε ἡ ἐκτύπωση. Ἐπεξεργάσθηκε ἐπίσης ὑλικὸ τοῦ ἰδίου ἀρχείου, τὸ ὁποῖο θὰ περιληφθεῖ ὑπὸ μορφή περιλήψεων στὸν τόμο Β' τοῦ ἔργου.

3. Ἐκθέσεις W. Meyer. (Ἐκδότες Ἐλευθ. Πρεβελάκης, Κ. Καλλιατάκη-Μερτικοπούλου).

Ἡ ἐρευνήτρια κ. Κ. Καλλιατάκη-Μερτικοπούλου ἐπιμελήθηκε τὴν τελικὴ φάση τῆς ἐκδόσεως τοῦ τόμου Α' τοῦ ἔργου, τοῦ ὁποῖου ὀλοκληρώθηκε ἡ ἐκτύπωση.

4. Περιγραφικὸς κατάλογος τῆς σειρᾶς F.O. 78/97-221 τῶν βρετανικῶν ἀρχείων. (Ἐκδότες Ἐλευθ. Πρεβελάκης, Ἐ. Γαρδῖκα Κατσιαδάκη, Ἐλισ. Κοντογιώργη).

Ἡ ἐρευνήτρια κ. Ἐ. Γαρδῖκα Κατσιαδάκη ὀλοκλήρωσε τὴν τελικὴ διατύπωση τῶν περιλήψεων τῶν τόμων τῆς σειρᾶς F.O. 78/182-186. Ἡ ἀπεσπασμένη ἀπὸ τῆ

Μ.Ε. στο Κέντρο κ. Έλισ. Κοντογιώργη ολοκλήρωσε την τελική διατύπωση τῶν περιλήψεων τῶν τόμων τῆς σειρᾶς F.O. 78/188-191.

5. Κώδικας ἀρ. 35 Ἀλεξάνδρου Ρίζου Ραγκαβῆ. (Ἐκδότες Εὐθ. Σουλογιάννης, Ἴφιγ. Μποτουροπούλου).

Ὁ ἐρευνητῆς κ. Εὐθ. Σουλογιάννης ἀσχολήθηκε μὲ τὴ διόρθωση τυπογραφικῶν δοκιμίων τοῦ Κώδικα, ἡ ἔκδοση τοῦ ὁποίου ὀλοκληρώθηκε.

6. Χρονολόγιο τῶν γεγονότων ποὺ ἀφοροῦν τὴν Ἑλλάδα (15.8.1940 - 12.10.1944) ἀπὸ τὰ ἔγγραφα τοῦ Βρετανικοῦ Ὑπουργείου τῶν Ἐξωτερικῶν (F.O. 374). (Ἐκδότες Π. Παπαστράτης, Μ. Σπηλιωτοπούλου).

Ἡ ἐρευνήτρια κ. Μ. Σπηλιωτοπούλου κατέγραψε στὸν Η/Υ τὰ σχετικὰ γεγονότα καὶ συγχρόνως τίς λέξεις-κλειδιά κάθε ἐγγραφῆς γιὰ τὴ δημιουργία βάσεως δεδομένων. Ὀλοκληρώθηκε ἡ καταγραφή τῶν γεγονότων τῶν ἐτῶν 1941-1942 καὶ μέρος τοῦ ἔτους 1943.

7. Ἑπτανησιακὴ Προσωπογραφία 19ος-20ὸς αἰ. Ἡ ἐρευνήτρια κ. Ἐ. Γαρδίκια Κατσιαδάκη, ἡ ὁποία εἶναι καὶ ἡ ὑπεύθυνη τοῦ προγράμματος, ὀργάνωσε τὴ βιβλιογραφικὴ ὑποδομὴ τοῦ προγράμματος καὶ ἀποδελτίωσε βιογραφικὸ ὕλικὸ ἀπὸ τὸ πεντάτομο Βιογραφικὸ Λεξικὸ τῶν Σ. καὶ Κ. Βοβολίνη, καθὼς καὶ βιογραφικὸ καὶ ἐργογραφικὸ ὕλικὸ ἀπὸ περιοδικὰ τῆς Ζακύνθου. Ὁ ἐρευνητῆς κ. Εὐθ. Σουλογιάννης κατῆρτισε πίνακα βιβλιογραφίας πηγῶν τοῦ Ἑλληνισμοῦ τῆς διασπορᾶς, καὶ ἰδιαίτερος τῆς Αἰγύπτου, τοῦ Σουδάν καὶ τῆς Αἰθιοπίας ποὺ ἀναφέρονται στὴ δρᾶση Ἑπτανησίων. Στὴ συγκέντρωση βιβλιογραφικοῦ ὕλικου ἐργάσθηκε ἐπὶ δίμηνο ἐθελοντικὰ καὶ ἡ ἱστορικὸς κ. Ἀγγελικὴ Κοντίνη.

Β. Πρόγραμμα Βιβλιογραφίας

Συνεχίσθηκε ἡ ἐργασία γιὰ τὴν προώθηση τῆς Ἱστορικῆς Βιβλιογραφίας ἀπὸ τὸ 1800 καὶ ἐξῆς μὲ σύνταξη δελτίων κατὰ συγγραφεῖς καὶ εὑρετηρίαση τῶν δημοσιευμάτων ἀπὸ ἀποψη ὀνοματολογικῆ, πραγματολογικῆ καὶ χρονολογικῆ. Στὸ πρόγραμμα αὐτὸ ἐργάσθηκε ἐθελοντικὰ ὁ συνταξιούχος συντάκτης κ. Π. Μάτσης. Ἐβιβλιογραφήθηκαν 75 δημοσιεύματα τῆς βιβλιοθήκης τοῦ Κέντρου. Ἀπὸ τὴν ὅλη βιβλιογράφηση προέκυψαν συνολικὰ 3.860 δελτία (600 βασικὰ καὶ 3.260 καθ' ὕλην). Τὰ δημοσιεύματα ἐβιβλιογραφήθηκαν καὶ κατὰ τὸν Κανονισμὸ Δελτιοκαταλόγου. Προέκυψαν 3.860 δελτία.

Γ. Βιβλιοθήκη.

Στὸ ἀντικείμενο αὐτὸ ἐργάσθηκε ἡ ἐρευνήτρια κ. Μ. Σπηλιωτοπούλου. Κατα-

γράφηκαν στο Βιβλίο Εισαγωγής και σε δελτία για το Βιβλιογραφικό Δελτιοκατάλογο 252 έντυπα που εισήλθαν στη Βιβλιοθήκη του Κέντρου.

Δ. Ἀρχεῖο.

Συνεχίσθηκε τὸ πρόγραμμα μικροφωτογράφησης ξένων ἀρχείων. Ἐγίνε παραγγελία μικροφωτογράφησης ἀρχαικοῦ ὑλικοῦ ἀπὸ τὰ Ἀρχεῖα τοῦ Ὑπουργείου τῶν Ἐξωτερικῶν τῆς Γαλλίας.

Ε. Ἐξυπηρέτηση ἐρευνητῶν.

Τὸ Κέντρο ἔθεσε στὴ διάθεση ἐρευνητῶν πού ἀσχολοῦνται μὲ τὴν ἐκπόνηση διδακτορικῶν διατριβῶν ἢ ἄλλων ἱστορικῶν καὶ φιλολογικῶν μελετῶν χειρόγραφο καὶ μικροφωτογραφημένο ἀρχαικοῦ ὑλικό. Μὲ τὸ ἀντικείμενο αὐτὸ ἀσχολεῖται ὁ ἐρευνητῆς κ. Εὐθ. Σουλογιάννης.

ΣΤ. Ἐξυπηρέτηση δικτύου Η/Υ.

Ἡ ἐρευνήτρια κ. Ἐ. Γαρδίκια Κατσιαδάκη ἀπασχολήθηκε μὲ τὴν ἐπίβλεψη καὶ ἐπίλυση προβλημάτων λογισμικοῦ τοῦ δικτύου Apple Macintosh τοῦ κτιρίου τῆς ὁδοῦ Ἀναγνωστοπούλου.

Συνοπτικὰ ἀπὸ τὰ ἐρευνητικὰ-ἐκδοτικὰ προγράμματα τοῦ Κέντρου ὑπῆρξαν τρεῖς ἐκδόσεις: Ἀρχεῖο Ἰωάννου Κωλέττη, Ἐκθέσεις W. Meyer, Κώδικας ἀρ. 35 τοῦ Ἀλεξ. Ρίζου Ραγκαβῆ, ἐνῶ σύντομα ἀναμένεται ἡ ὀλοκλήρωση τῆς ἐκτύπωσης τοῦ τόμου Δ' τῶν Ἐπιτομῶν ἐγγράφων ἀπὸ τὰ ἀρχεῖα τοῦ Foreign Office. Συνεχίσθηκαν τὰ ἄλλα δύο ἐρευνητικὰ-ἐκδοτικὰ προγράμματα τοῦ Κέντρου, ἄρχισε ἕνα τρίτο μὲ θέμα «Ἐπτανησιακὴ Προσωπογραφία, 19ος, 20ὸς αἰ.», καὶ συνεχίσθηκε τὸ πρόγραμμα μικροφωτογράφησης ἀρχαικοῦ ὑλικοῦ ἀπὸ ξένα ἀρχεῖα. Ἐπὶ πλέον ἔχει συγκεντρωθεῖ ἡ ὕλη γιὰ τὴν ἐκδοση τοῦ πρώτου τόμου τοῦ περιοδικοῦ τοῦ Κέντρου.

III. Δραστηριότητα ἐκτὸς Κέντρου

Ἡ Διευθύντρια τοῦ Κέντρου κ. Ἐ. Μπελιᾶ εἶχε τὶς ἀκόλουθες δραστηριότητες: Ἐλαβε μέρος στὸ ΣΤ' Διεθνὲς Πανιόνιο Συνέδριο (Ζάκυνθος, Σεπτ. 1997) μὲ θέμα ἀνακοινώσεις «Ἡ τοπικὴ ἱστοριογραφία τῆς Ζακύνθου. Ἀπὸ τὸν Παναγιώτη Χιώτη στὸ Ντῆνο Κονόμο». Ἐδημοσίευσε ἕνα ἄρθρο μὲ θέμα «Ἡ προσαρμογὴ τῆς Μάνης στὸ καθεστῶς τοῦ ἐνιαίου κράτους ἐπὶ Καποδίστρια», Πρακτικὰ Ε' Διεθνοῦς Συνε-

δρίου Πελοποννησιακῶν Σπουδῶν, τόμ. Δ', Ἀθήνα 1997, σσ. 81-100. Ἔχει καταθέσει γιὰ δημοσίευση στὸν πρῶτο τόμο τοῦ περιοδικοῦ τοῦ Κέντρου μελέτη μὲ θέμα «Τὰ Ζαρίφεια Διδασκαλεῖα Φιλιππουπόλεως, 1874-1906». Ἐτοιμάζει τὴν ἔκδοση τεκμηρίων τοῦ πολέμου τοῦ 1940, ὅπως τὸ προσωπικὸ ἡμερολόγιο καὶ ἡ ἀλληλογραφία τοῦ Δ. Βαγιακάκου, καὶ τὸ ἐπίσημο ἡμερολόγιο τοῦ τάγματος στὸ ὁποῖο ὑπηρετοῦσε. Ἡ ἔκδοση θὰ περιληφθεῖ στὴ σειρά δημοσιευμάτων τοῦ Συλλόγου πρὸς Διάδοσιν Ὁφελίμων Βιβλίων. Ἐπεξεργάζεται ἀρχεῖα καὶ ἄλλο ὕλικὸ γιὰ τὴ συγγραφή τῆς ἱστορίας τοῦ Συλλόγου πρὸς Διάδοσιν Ὁφελίμων Βιβλίων ἐν ὄψει τῆς συμπληρώσεως, τὸ 1999, 100 χρόνων ἀπὸ τὴν ἴδρυσή του.

Ὁ ἐρευνητὴς κ. Ἀριστ. Στεργέλλης ἀρχισε τὴν ἐπιμέλεια τῆς ἐκδόσεως τῶν ἐγγράφων δύο ἐκκλησιαστικῶν ἀρχείων τοῦ Πλωμαριοῦ Λέσβου, τὰ ὁποῖα προβλέπεται ὅτι θὰ καταλάβουν δύο τόμους, καὶ ἔκανε δύο ὁμιλίες σχετικὲς μὲ τὸν Ἴω Κωλέττη.

Ἡ ἐρευνήτρια κ. Κ. Καλλιατάκη-Μερτικοπούλου κατέθεσε γιὰ δημοσίευση τὸ ἀνεπτυγμένο κείμενο ἀνακοινώσεώς της στὸ Ἡ' Διεθνὲς Κρητολογικὸ Συνέδριο καὶ ἔκανε τὶς διορθώσεις ἀνακοινώσεώς της στὸ συνέδριο Greek Society, Politics and Culture in the Era of King George I, 1863, τὸ ὁποῖο εἶχε ὀργανώσει τὸ King's College στὸ Λονδίνο. Συνέταξε μελέτη μὲ θέμα «Τὸ λόγιο Ἡράκλειο, 1850-1880», ἡ ὁποία θὰ δημοσιευθεῖ στὸν πρῶτο τόμο τοῦ περιοδικοῦ τοῦ Κέντρου.

Ὁ ἐρευνητὴς κ. Εὐθ. Σουλογιάννης ἐδημοσίευσε πέντε ἄρθρα μὲ κεντρικὸ θέμα τὸν Ἑλληνισμὸ τῆς Αἰγύπτου, παρέδωσε γιὰ ἐκτύπωση βιβλίον μὲ τίτλο «Ἀντώνης Μπενάκης. Ἐνας εὐπατρίδης (1873-1954)» καὶ μελέτη μὲ τίτλο «Σύνδεσμος Ἑλλήνων Δημοκρατικῶν Αἰγύπτου (ΣΕΔΑ). Μιὰ ἄγνωστη ὀργάνωση (1945 κ.ἑξ.)», ἡ ὁποία θὰ δημοσιευθεῖ στὸν πρῶτο τόμο τοῦ περιοδικοῦ τοῦ Κέντρου, καὶ εἰτοιμάζει βιβλίον γιὰ τὴ θέση τῶν Ἑλλήνων στὴν Αἴγυπτο. Ἐπὶ πλέον ὁ κ. Σουλογιάννης ἔκανε ἀνακοινώσεις σὲ συνέδρια, διαλέξεις καὶ σεμιναριακὰ μαθήματα σὲ πανεπιστημιακὰ τμήματα νεοελληνικῶν σπουδῶν στὴν Αὐστραλία μὲ ἀντικείμενο τὸν Ἑλληνισμὸ τῆς Αἰγύπτου. Γιὰ τὸ αὐτὸ ἀντικείμενο ὁ κ. Σουλογιάννης συνεργάζεται μὲ τὸ Ἑλληνικὸ Λογοτεχνικὸ καὶ Ἱστορικὸ Ἀρχεῖο (ΕΛΙΑ) καὶ τὸ Ἐπιστημονικὸ Κέντρο Ἱστορίας Ἑλληνισμοῦ τῆς Διασπορᾶς στὸ Πανεπιστήμιον La Trobe τῆς Μελβούρνης.

Ἡ ἐρευνήτρια κ. Ἐ. Γαρδίκη Κατσαδάκη παρέδωσε στὸ τυπογραφεῖο τὴν ἔκδοση τῶν ἐπιστολῶν τοῦ συνταγματάρχου τοῦ πυροβολικοῦ Λ. Παρασκευόπουλου πρὸς τὴ γυναίκα του τὴν περίοδο τῶν βαλκανικῶν πολέμων. Συνέχισε τὴν ἔρευνα στὸ ἀρχεῖο τῆς οἰκογενείας Βαλαωρίτη γιὰ τὴ σύνταξη τῆς βιογραφίας τοῦ Ἰωάννη Βαλαωρίτη. Ἐλαβε μέρος στὸ ΣΤ' Διεθνὲς Πανιόνιον Συνέδριο μὲ ἀνακοίνωση μὲ θέμα «Σχεδιάγραμμα βιογραφίας τοῦ Ἰωάννη Βαλαωρίτη».

Ἡ ἐρευνήτρια κ. Μ. Σπηλιωτοπούλου συνέχισε τὴ σύνθεση τῆς διδακτορικῆς

της διατριβῆς, ἐδημοσίευσε μία μελέτη σὲ συνεργασία μὲ τὴν κ. Εὐαγγ. Μπαλιᾶ, καὶ ἔχει καταθέσει μελέτη μὲ τίτλο «Ἡμερολόγια πολέμου. Γεώργιος Σπηλιωτόπουλος, Μῆτσος Καραντζᾶς 1947-1948», ἡ ὁποία θὰ δημοσιευθεῖ στὸν πρῶτο τόμο τοῦ περιοδικοῦ τοῦ Κέντρου. Ἔκανε ἐπίσης τὴ μετάφραση ἀπὸ τὰ γαλλικὰ ἐνὸς ἄρθρου τοῦ E. Le Roy Ladurie καὶ μία βιβλιοκρισία.

Ὁ κ. Π. Μάτσης κατέθεσε μελέτη γιὰ τὰ περιοδικὰ τῆς Βιβλιοθήκης τοῦ Κέντρου, ἡ ὁποία θὰ δημοσιευθεῖ στὸν πρῶτο τόμο τοῦ περιοδικοῦ τοῦ Κέντρου.

Ἡ ἀπεσπασμένη ἀπὸ τὴ Μ.Ε. στὸ Κέντρο κ. Ἐλισ. Κοντογιώργη κατέθεσε μελέτη μὲ τίτλο «Οἱ ἀπόψεις τοῦ Κωνσταντίνου Ἀμάντου γιὰ τὸν ἐκσυγχρονισμό τοῦ ἀγροτικοῦ χώρου», ἡ ὁποία θὰ δημοσιευθεῖ στὸν πρῶτο τόμο τοῦ περιοδικοῦ τοῦ Κέντρου. Ἀσχολήθηκε μὲ τὴ συμπλήρωση τῆς διδακτορικῆς τῆς διατριβῆς, προκειμένου νὰ παραδοθεῖ γιὰ ἐκτύπωση, καὶ μὲ τὴν ἔρευνα καὶ σύνθεση δύο ἄρθρων γιὰ τὶς ἐγκαταστάσεις Μικρασιατῶν προσφύγων στὸ ἐλληνικὸ κράτος. Μετέχει στὸ ἐρευνητικὸ πρόγραμμα «Ἡ πόλη στοὺς νεότερους χρόνους» τοῦ Ἰνστιτούτου Μεσογειακῶν Σπουδῶν.

Με τιμὴ
Ἡ Διευθύντρια
Ἑλένη Μπελιᾶ